

Tillaga til þingsályktunar

um þjóðaratkvæðagreiðslu um framtíð Reykjavíkurflugvallar.

Flm.: Njáll Trausti Friðbertsson, Ásmundur Friðriksson, Haraldur Benediktsson, Jón Gunnarsson, Óli Björn Kárason, Páll Magnússon, Vilhjálmur Árnason, Anna Kolbrún Árnadóttir, Bergþór Ólason, Halla Signý Kristjánsdóttir, Inga Sæland, Karl Gauti Hjaltason, Lilja Rafney Magnúsdóttir, Línaik Anna Sævarsdóttir, Sigurður Páll Jónsson, Þórunn Egilsdóttir.

Alþingi ályktar að efnt skuli til þjóðaratkvæðagreiðslu um hvort flugvöllur og miðstöð innanlands- og sjúkraflugs skuli áfram vera í Vatnsmýrinni í Reykjavík. Eftirfarandi spurning verði borin upp í þjóðaratkvæðagreiðslunni:

„Vilt þú að flugvöllur og miðstöð innanlands-, kennslu- og sjúkraflugs verði áfram í Vatnsmýrinni í Reykjavík uns annar jafngóður eða betri kostur er tilbúinn til notkunar?

- Já.
 Nei.“

Greinargerð.

Sambærilegar tillögur voru fluttar á 145. löggjafarþingi (847. mál), 146. löggjafarþingi (424. mál) og 148. löggjafarþingi (392. mál). Tillagan gerir ráð fyrir því að fram fari þjóðaratkvæðagreiðsla um framtíð Reykjavíkurflugvallar. Markmið hennar er að þjóðin fái tækifæri til þess að segja hug sinn um málið og hafa áhrif á það hvar flugvöllurinn og miðstöð innanlands- og sjúkraflugs verða í fyrirsjáanlegri framtíð, m.a. með tilliti til þjóðhagslegra hagsmuna. Ljóst er að ríkir almannahagsmunir felast í greiðum samgöngum innan lands og að staðsetning flugvallarinn og miðstöðvar innanlandsflugs hefur afar mikla þýðingu í því samhengi. Flugvöllurinn gegnir mjög mikilvægu öryggishlutverki fyrir almenning í landinu vegna sjúkra- og neyðarflugs, svo og sem varaflugvöllur. Þá gegnir flugvöllurinn mjög mikilvægu hlutverki í almannavarnakerfi landsins. Frekar má lesa um mikilvægi öryggishlutverks Reykjavíkurflugvallar í skýrslu sem Þorgeir Pálsson, fyrrverandi flugmálastjóri, skrifaði fyrir samgönguráðuneytið á síðasta ári, *Hlutverk Reykjavíkurflugvallar í öryggiskerfi landsins*.

Staðsetning flugvallarinn hefur verið umdeild í nokkurn tíma. Í kjölfar dóms Hæstaréttar frá 9. júní 2016 í máli nr. 268/2016 var íslenska ríkinu gert skylt að loka norðaustur-suðvestur-flugbraut Reykjavíkurflugvallar (flugbraut 06/24) í samræmi við samkomulag þáverandi innanríkisráðherra og borgarstjórans í Reykjavík frá árinu 2013. Hefur umræddri flugbraut nú verið lokað.

Eftir sem áður ríkir ekki einhugur um framtíðarstaðsetningu Reykjavíkurflugvallar og hlutverk hans sem samgöngumiðstöðvar til framtíðar, en aðalskipulag Reykjavíkur gerir ráð fyrir því að flugvöllurinn víki í áföngum eftir árið 2022. Fyrir liggur að flugvöllurinn lokast í reynd þegar norður-suður-brautinni verður lokað sem Reykjavíkurborg stefnir að 2022. Það er eftir fjögur ár. Í því sambandi þarf einnig að horfa til þess að í samgönguáætlun fyrir árin 2011–2022, sem samþykkt var með ályktun Alþingis nr. 48/140, er gert ráð fyrir því að flug-

völlur verði í Reykjavík til ársins 2022 hið minnsta þótt ekki sé með skýrum hætti kveðið á um staðsetningu hans. Er því talið afar brýnt að þjóðin fái tækifæri til þess að segja hug sinn varðandi umrætt málefni og hafa þannig áhrif á endanlega niðurstöðu málsins sem gæti m.a. falist í tilfærslu á skipulagslegu ákvörðunarvaldi með lögum, að teknu tilliti til mikilvægra almannahagsmuna.

Áréttu ber að Reykjavíkflugvöllur gegnir mikilvægu og fjölbættu hlutverki í samgöngum landsbyggðarinnar og höfuðborgarinnar. Völlurinn er óumdeilanlega miðstöð innanlandsflugs og gegnir í því sambandi lykilhlutverki. Um flugvöllinn fara að jafnaði um 400 þúsund farþegar á ári og hefur þeim farið fjölgandi.

Tilgangur hluta ferðanna er að sækja brýna lækniþjónustu á höfuðborgarsvæðið. Flugvöllurinn gegnir lykilhlutverki í sjúkra- og neyðarflugi og tengist þannig brýnum öryggishagsmunum almennings, en hann er óumdeilanlega ein helsta tenging landsbyggðarinnar utan suðvesturhornisins við Landspítala.

Árið 2017 voru farin 799 sjúkraflug á vegum Mýflugs innan lands með 849 sjúklinga en auk þess var nokkur fjöldi fluttur í sjúkraflugi með þyrlum Landhelgisgæslunnar. Á síðastliðnu ári voru fluttir 733 sjúklingar í sjúkraflugi um Reykjavíkflugvöll með flugvélum Mýflugs, frá Reykjavík 219 og til Reykjavíkur 514 sjúklingar. Við þessar tölur bætast síðan sjúkraflutningar á þyrlum Gæslunnar. Á síðasta ári voru fluttir 138 einstaklingar í sjúkraflugi til Reykjavíkur með þyrlum Landhelgisgæslunnar. Það má reikna með að 85% af sjúkraflutningunum í lofti séu með sjúkraflugvélum og um 15% með þyrluflugi.

Stjórnvöld hafa markað þá opinberu stefnu í heilbrigðismálum að hér á landi verði aðeins byggt upp og rekið eitt háþeknisjúkrahús og það við Hringbraut í Reykjavík, í næsta nágrenni við flugvöllinn. Greiðar samgöngur milli flugvallar og sjúkrahúsins eru því afar mikilvægar.

Flugvöllurinn gegnir einnig lykilhlutverki í tengingu landsbyggðarinnar við opinbera grunnþjónustu og mikilvægar opinberar stofnanir, sem eru flestar staðsettar á höfuðborgarsvæðinu, og jafnframt við almenna verslun og þjónustu. Flugvöllurinn er einnig mikilvæg miðstöð kennsluflugs, eftirlits og leitar- og björgunarflugs og mikilvægur varaflugvöllur fyrir Keflavíkflugvöll. Þá gegnir flugvöllurinn æ stærra hlutverki í tengslum við stórauðna ferðaþjónustu og tækifæri eru til að dreifa ferðamönnum betur um landið í gegnum flugvöllinn.

Öll framangreind atriði, auk almenns hagræðis sem leiðir af styrku innanlandsflugi, m.a. með tilliti til umhverfis- og öryggisþátta, eru afar mikilvæg og þess eðlis að nauðsynlegt er að flugvöllurinn verði í Vatnsmýrinni svo að hann geti með sóma sinnt hlutverki sínu þannig að landsmenn allir hafi greiðan aðgang að höfuðborginni.

Í skýrslu innanríkisráðuneytisins um félagshagfræðilega greiningu á framtíð innanlandsflugs frá 2014 kemur fram að áætlunarflug innan lands dragist að öllum líkindum mikið saman og verði jafnvel ekki fýsilegt ef það verður flutt frá Reykjavík, t.d. til Keflavíkflugvallar. Það er því forsenda fyrir virku innanlandsflugi á Íslandi að miðstöð innanlandsflugs sé í Reykjavík og þannig í nánum tengslum við þá þjónustu sem landsmenn sækja til höfuðborgarinnar. Í skýrslunni kemur einnig fram að innanlandsflugið sé þjóðhagslega arðbært og að þjóðhagslegur ávinningur af því til 40 ára sé um 70 milljarðar kr. á virði ársins 2013.

Álykti Alþingi að fram skuli fara almenn og leynileg þjóðaratkvæðagreiðsla um tiltekið málefni eða lagafrumvarp fer um framkvæmdina samkvæmt lögum um framkvæmd þjóðaratkvæðagreiðslna, nr. 91/2010, og er niðurstaða slíkrar atkvæðagreiðslu ráðgefandi. Öll skynsamleg rök hníga í þá átt að halda flugvöllum og miðstöð innanlandsflugs í Vatnsmýrinni en verði þar einhver breyting á er nauðsynlegt að öll þjóðin fái að koma að þeirri ákvörðun á beinan og lýðræðislegan hátt.